

ОПРЕДЕЛЕНИЕ
София, 24 февруари 2011 г.
по конституционно дело № 19 от 2010 г.,
докладвано от съдията Евгени Танчев

Конституционният съд в състав: председател – Евгени Танчев, и членове: Емилия Друмева, Владислав Славов, Димитър Токушев, Благвест Пунев, Пламен Киров, Красен Стойчев, Георги Петканов, Ванюшка Ангусева, Стефка Стоева, Румен Ненков, при участието на секретар-протоколита Милка Бонева, разгледа в закрито заседание на 24 февруари 2011 г. конституционно дело № 19/2010 г., докладвано от съдията Евгени Танчев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Искането е направено от тричленен състав на Върховния административен съд и е с предмет установяване на противоконституционност на чл. 7, изр. 1 от Указа за борба с дребното хулиганство (УБДХ) (обн., ДВ, бр. 102 от 1963 г., последно изм., бр. 27 от 2009 г.), съгласно който “Решението на районния съдия не подлежи на обжалване и се изпълнява незабавно”.

В искането се твърди, че Указът за борба с дребното хулиганство е приет през 1963 г. при коренно различна от съвременната обществено-политическа и държавна система при действието на Конституцията от 1947 г. и на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) от 1969 г., който не предвижда поначало обжалване на решенията на районния съд, постановени по административнонаказателни дела. С приемането на Конституцията на Република България от 1991 г., с ратифицирането на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) и с изменението през 1998 г. на чл. 63 ЗАНН се поставя според съдебния състав на Върховния административен съд въпросът, оправдана ли е забраната на чл. 7, изр. 1 УБДХ да не подлежи на инстанционен контрол налаганото наказание задържане в подразделенията на Министерството на вътрешните работи, което е равнозначно на лишаване от свобода. В искането се сочи, че отговорът на този въпрос следва да бъде само един и той е, че оспорената разпоредба противоречи на чл. 31, ал. 4 от Конституцията и на чл. 2, ал. 1 от Протокол № 7 към КЗПЧОС, защото на обвиняемия се налага наказание лишаване от свобода, което е изключително тежко и само по себе си достатъчно да се приеме, че деянието следва да се приравни на престъпление по смисъла на чл. 6 КЗПЧОС. Вносителят на искането достига до извода, че на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията следва да се приложи международният акт, който има предимство пред норми на вътрешното право и да се признае право на наказания да обжалва решението на районния съд. Независимо от това, с оглед правната сигурност и изключване на възможността за постановяване на противоречиви решения от съдилищата съдебният състав на Върховния административен съд прави искане Конституционният съд да се произнесе по въпроса противоречи ли чл. 7, изр. 1 УБДХ на чл. 31, ал. 4 от Конституцията и на чл. 2, ал. 1 от Протокол № 7 към КЗПЧОС. От непрецизната формулировка на искането Съдът достига до извода, че искането е за установяване на противоконституционност по реда на чл. 149, ал. 1, т. 2 от основния закон на чл. 7, изр. 1 от Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство, съгласно който “Решението на районния съдия не подлежи на обжалване и се изпълнява незабавно”.

Производството е във фазата по допустимост на искането съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Съдът констатира, че искането е направено от легитимен субект по чл. 150, ал. 2 от Конституцията. Съгласно цитираната разпоредба, когато установят несъответствие между закона и Конституцията, Върховният касационен съд и Върховният административен съд спират производството по делото и внасят въпроса в Конституционния съд. Сезирането съгласно трайно установената практика на Конституционния съд може да се извърши от съдебен състав на посочените съдилища, когато той при разглеждане на конкретен съдебен спор констатира несъответствие на приложимия по спора закон и Конституцията (вж. Определение № 1 от 1997 г. по к.д. № 5 от 1997 г.; Решение № 3 от 2005 г. по к.д. № 2 от 2005 г.; Определение от 26.01.2010 г. по к.д. № 17 от 2009 г.). В случая Съдът констатира, че конституционното правомощие е упражнено от съдебен състав на Върховния административен съд, който разглежда административно дело № 13284/2010 г. по описа на същия съд.

Предмет на оспорване е конституционността на чл. 7, изр. 1 УБДХ, който е приет от Президиума на Народното събрание през 1963 г. при действието на Конституцията на Народна Република България (обн., ДВ, бр. 284/1947 г., отм., ДВ, бр. 39/1971 г.). Указът е приет от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, т. 5 от тогава действащата Конституция и е утвърден от Народното събрание със Закона за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 13 декември 1963 г. до 9 юни 1964 г. (обн., ДВ, бр. 47/1964 г.). Указът за борба с дребното хулиганство има нормативен характер. След като е утвърден от Народното събрание, той е придобил силата на закон и поради това Конституционният съд е компетентен да се произнесе по искането. С такава компетентност Конституционният съд разполага винаги, когато се оспорва конституционността на закон и няма значение кога е приет законът – преди или след Конституцията. В този смисъл Конституционният съд вече се е произнесъл с Определение № 1 от 1996 г. по к.д. № 31 от 1995 г., с което е изоставена практиката да не контролира конституционността на закони, влезли в сила преди Конституцията и е прието, че такива искания са допустими. Оспореният указ не е отменен от Народното събрание в едногодишния срок по § 3, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Конституцията и разпоредбите му продължават да се прилагат като непротиворечащи на Конституцията. Нещо повече – издаден е Правилник за прилагане на Указ № 904 за борба с дребното хулиганство (обн., ДВ, бр. 106/2004 г.) от министъра на вътрешните работи и министъра на правосъдието.

Направеното искане след връщане на вносителя за отстраняване на нередовностите съдържа необходимите реквизити и съответства на чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС.

Конституционният съд приема, че искането е допустимо.

С оглед предмета на делото Съдът намира, че като заинтересувани страни следва да бъдат конституирани: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на вътрешните работи, министърът на правосъдието, Върховният касационен съд, главният прокурор, Висшият адвокатски съвет, Българският хелзиншки комитет, Съюзът на юристите в България, фондацията “Асоциация за европейска интеграция и права на човека”, фондацията “Български адвокати за правата на човека” и сдружение “Център на неправителствените организации в Разград”.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на чл. 7, изр. 1 от Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство (обн., ДВ, бр. 102 от 1963 г., последно изм., бр. 27 от 2009 г.).

Конституира като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерският съвет, министърът на вътрешните работи, министърът на правосъдието, Върховния касационен съд, главния прокурор, Висшият адвокатски съвет, Българския хелзиншки комитет, Съюза на юристите в България, фондация “Асоциация за европейска интеграция и права на човека”, фондация “Български адвокати за правата на човека” и сдружение “Център на неправителствените организации в Разград”.

Преписи от искането и определението да се изпратят на конституираните заинтересувани страни, които в 14-дневен срок могат да представят писмени становища.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в същия срок може да представи допълнителни писмени съображения по искането.

Председател: **Евгени Танчев**